

GAVUCHEB

Galerie výtvarného umění v Chebu
Galerie der bildenden Kunst in Eger
Léto / Sommer 2018

Hugo Steiner – Prag, Za prahem skutečnosti / Hinter der Schwelle der Wirklichkeit

GAVU – Velká galerie / Grosse Galerie

28. 6.–23. 9. 2018

Kurátor / Kurator Pavel Růt

Vernisáž ve středu 27. června v 17.00.

27. června, 13-16 hod. a 28. června, 9-11 hod. se v galerii koná odborné sympozium Mezery v historii.

Ilustrace k románu Gustava Meyrinka Golem / Illustration zum Roman von Gustav Meyrink „Der Golem“, 1915

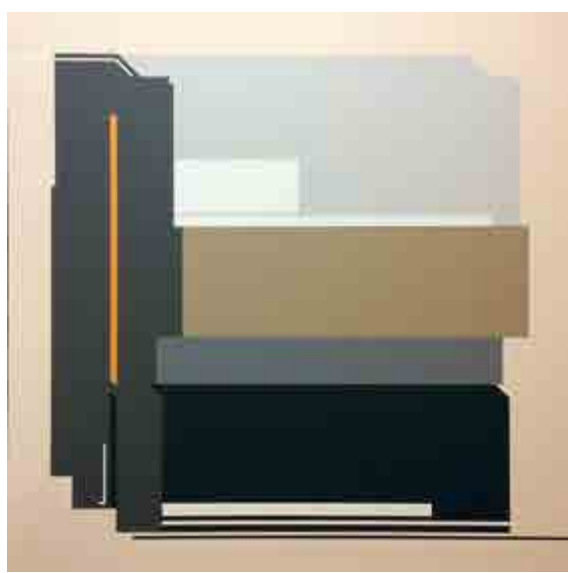
ZEB_ONE, Another Yard

GAVU – Malá galerie / Kleine Galerie

30. 5. - 2. 9. 2018

Kurátor / Kurator Jiří Gordon

Vernisáž v pátek 29. června v 17.00

R2, 2017, akryl na plátně / Acryl auf Lnw., 130 x 130 cm

Na dosah 3. Současné umění z Lince / Greifbar nah 3. Zeitgenössische Kunst aus Linz

GAVU – Malá galerie / Kleine Galerie

6. 9.–25. 11. 2018

Kurátor / Kurator Marcel Fišer

Vernisáž ve středu 5. září v 17.00

Georg Pinteritsch, Haooot (Haootia), 2016, olej na plátně / Öl auf Leinwand, 175 x 195 cm

Volné seskupení 12:15 ve sbírce GAVU Cheb / Lose Gruppierung 12:15 in den Sammlungen der Galerie

GAVU – Výstava z depozitáře / Ausstellung aus dem Depot

21. 6.–4. 11. 2018

Kurátor / Kurator Marcel Fišer

Petr Pavlík, V údolí / Im Tal, 1979, olej na dřevě / Öl auf Holz, 124 x 186 cm, GAVU Cheb

Každé dva roky se v tomto termínu v GAVU Cheb koná tradiční odborné sympozium Mezery v historii, věnované tvorbě německých a židovských umělců a architektů na našem území před rokem 1945, spojené s otevřením výstavy na stejné téma. Ta letošní je věnována grafické tvorbě Hugo Steiner-Prag (1880–1945). Autor získal světovou proslulost svým výtvarným doprovodem k románu Gustava Meyrinka *Golem*, ale rozsah jeho aktivit překračoval sféru ilustrace. Narodil se v Praze v židovské rodině, jak to dokládá i přízvisko, které si později zvolil, žil však v Mnichově a v Lipsku. Zde se stal profesorem na akademii a stál u zrodu slavného knižního veletrhu. V roce 1925 se stal i uměleckým ředitelem největšího německého nakladatelství té doby Propyläen Verlag. Před fašismem musel uprchnout do Prahy a také zde během několika málo let zanechal hlubokou stopu – mj. byl autorem logotypu Uměleckoprůmyslového muzea, s nímž spolupracoval, a založil i soukromou školu Officina Pragensis, kterou po jeho nuceném odchodu převzal grafik Jaroslav Šváb. Válku přežil ve Švédsku a v USA, kde na jejím sklonku zemřel.

Alle zwei Jahre findet um diese Jahreszeit in der Galerie der Bildenden Kunst in Eger (GAVU Cheb) das traditionelle Fachsymposium Mezery v historii / Lücken in der Geschichte statt, das dem Schaffen deutscher und jüdischer Künstler und Architekten auf dem Gebiet der Tschechoslowakei vor 1945 gewidmet und mit einer Ausstellung zum selben Thema verbunden ist. Die diesjährige Ausstellung gilt dem grafischen Schaffen von Hugo Steiner-Prag (1880-1945). Dieser Künstler erwarb sich Weltruhm durch seine Illustrationen zu Gustav Meyrink's Roman *Golem*, doch reichte der Umfang seiner Aktivitäten über den Bereich der Illustration hinaus. Geboren wurde er in einer jüdischen Familie in Prag, wie das auch sein Beiname zeigt, den er sich später zulegte, doch lebte er in München und in Leipzig. Hier wurde er Professor an der Kunstakademie und stand an der Wiege der berühmten Leipziger Buchmesse. Im Jahr 1925 wurde er künstlerischer Leiter des Propyläen Verlags, des damals größten Verlags in Deutschland. Vor dem Faschismus musste er fliehen, und zwar nach Prag, wo er ebenfalls im Verlauf weniger Jahre eine tiefe Spur hinterließ - u. a. war er der Autor des Logos des Kunstgewerblichen Museums, mit dem er eng zusammenarbeitete, und er begründete auch die private Kunstschule Officina Pragensis, die nach seiner erzwungenen Flucht von dem Grafiker Jaroslav Šváb übernommen wurde. Die Zeit des Krieges verbrachte er in Schweden und in den USA, wo er schließlich gegen Kriegsende auch starb.

Anglické substantivum *yard* označuje v graffiti komunitě specifické místo – uzavřený prostor, který slouží k odstávce vlakových souprav. V názvu výstavy ale tento termín nese poněkud jiný význam: také Zeb One (1982) v posledních letech směřuje někam, kde už je to tak trochu „jinej yard“. Patří totiž k těm několika málo autorům, kteří dokázali svou předchozí zkušenost s graffiti uplatnit originálním způsobem i ve své volné tvorbě a rozvíjet v ní jeho základní myšlenku, tj. práci s písmem.

Jeho obrazům inspirovaným typografií, ale i estetikou architektonických půdorysů, vždy předchází kresebná skica, kterou pak autor s dokonalou přesností mechanicky převede na plátno. Během celého zdoluhavého procesu, náročného na trpělivost, musí být malba neustále pod racionální kontrolou; dokončené dílo pak budí dojem, že ani nevzniklo lidskou rukou. Ačkoli se zdá, že jsou jeho obrazy tvořeny zcela abstraktními geometrickými tvary, ve skutečnosti jde o konkrétní grafémy, které do nich autor zakódoval.

Das englische Substantiv „yard“ bezeichnet in der Graffiti-Community einen speziellen Ort -einen geschlossenen Raum, der zum Abstellen von Zügen dient. Im Titel unserer Ausstellung hat dieser Terminus jedoch eine etwas andere Bedeutung: Auch Zeb One (1982) steuert in den letzten Jahren irgendwohin, wo es sich schon um einen etwas „anderen yard“ handelt. Er gehört nämlich zu den ganz wenigen Künstlern, die es verstanden, ihre früheren Erfahrungen mit den Graffiti in origineller Weise auch in ihrem freien künstlerischen Schaffen zur Geltung zu bringen und darin deren grundlegende Idee weiterzuentwickeln, d. h. die Arbeit mit der Schrift. Seinen von der Typografie, aber auch von der Ästhetik architektonischer Grundrisse inspirierten Gemälden geht immer eine zeichnerische Skizze voraus, die der Künstler dann mit perfekter Genauigkeit mechanisch auf die Leinwand überträgt. Während des gesamten langwierigen Prozesses, der viel Geduld erfordert, muss die Malerei ständig unter rationaler Kontrolle stehen; das vollendete Werk erweckt dann den Eindruck, dass es gar nicht durch Menschenhand entstanden ist. Obwohl es so aussieht, als seien seine Bilder aus völlig abstrakten Formen geschaffen, handelt es sich in Wirklichkeit um konkrete Grafeme, die der Künstler in sie hineinkodiert hat.

Třetí ročník výstavního projektu Na dosah, který vždy probíhá v Galerii výtvarného umění v Chebu a v Galerii města Plzně, představuje tvorbu šesti umělců reprezentujících současnou výtvarnou scénu Lince, hlavního města spolkové země Horní Rakousko. Cílem projektu je postupně zmapovat aktuální umění v menších centrech v blízkosti českých hranic – předchozí výstavy byla věnovány Drážďanům a Norimberku, jako další se nabízí Lipsko, Vratislav či Katovice. Všechna zmíněná města spojuje fakt, že se zde nacházejí významné umělecké školy, které jsou živnou půdou zdejších výtvarných scén. Také šest účastníků naší výstavy Hubert Ebenberger, Reinhard Gupfinger, Inga Hehn, Thomas Kluckner, Georg Pinteritsch a Veronika Sengstbratl studovalo na linceké Univerzitě umění (Kunstudium).

Der dritte Jahrgang des Ausstellungsprojektes, das immer in der Galerie der bildenden Kunst in Eger und in der Galerie der Stadt Pilsen stattfindet, stellt das Schaffen von sechs Künstlern vor, die die heutige Kunstszene von Linz, der Hauptstadt des Bundeslandes Oberösterreich, repräsentieren. Ziel des Projektes ist es, die aktuelle Kunst in den kleineren Kunstzentren in der Nähe der tschechischen Grenze vorzustellen – die vorangegangenen Ausstellungen waren Dresden und Nürnberg gewidmet, des Weiteren bieten sich Leipzig, Wrocław / Breslau oder Katovice / Kattowitz an. Alle diese Städte haben gemeinsam, dass sich dort bedeutende Kunstschulen befinden, die den Nährboden für die dortigen Kunstszenen bilden. Auch die sechs Teilnehmer unserer Ausstellung Hubert Ebenberger, Reinhard Gupfinger, Inga Hehn, Thomas Kluckner, Georg Pinteritsch, Veronika Sengstbratl haben an der Linzer Kunstudium studiert.

Skupina, jejíž celé jméno zní „Volné seskupení 12.15. Pozdě, ale přece“, sdružila v roce 1987 umělce, kteří vstoupili na výtvarnou scénu na konci šedesátých a v první půli sedmdesátých let. Klíčová léta, která jsou pro každého umělce nejdůležitější, tak prožili v nejhorsším období normalizace. I proto patřili k první generaci, která začala bojovat o svobodnou prezentaci své umělecké tvorby a pořádat výstavy v neoficiálních výstavních prostorech. Pět z nich – Jiří Načeradský, Ivan Ouhel, Michael Rittstein, Petr Pavlík a Tomáš Švéda – je zastoupeno i ve sbírkách GAVU Cheb.

Jak výstava dokládá, většina členů skupiny pěstovala v 70. a 80. letech nejrůznější formy expresivní a groteskní figurace (Načeradský, Pavlík, Rittstein). Zčásti to platí i pro Ivana Ouhela, ve skupině jediného krajináře, který se figurace dotkl jen letmo ve svých prostorových objektech. Jakési prehistorické krajiny, zaplněné podivnými konstrukcemi, se objevují i v tvorbě Petra Pavlíka.

Die Gruppe, deren vollständiger Name „Lose Gruppierung 12.15. Spät, aber doch“ lautet, vereinigte im Jahr 1987 Künstler, die die Kunstszene zum Ende der sechziger und in der ersten Hälfte der siebziger Jahre betreten hatten und so die schwere Zeit der sogenannten „Normalisierung“ nach dem Jahr 1968 in Gänze erlebten. Fünf von ihnen – Jiří Načeradský, Ivan Ouhel, Michael Rittstein, Petr Pavlík und Tomáš Švéda – sind auch in den Sammlungen der Galerie der bildenden Kunst in Eger (GAVU Cheb) vertreten.

František Tichý, Capriccio a / und Intermezzo, 1948

GAVU – Opus magnum

3. 7.–30. 9. 2018

Kurátor / Kurator Marcel Fišer

Intermezzo, 1947, suchá jehla / Kaltnadelradierung, 236 x 200 mm, GAVU Cheb

ETA – Umění (a) spotřebiče / ETA – Kunst und / der Haushaltsgeräte

Retromuseum – Výstavní sál / Ausstellungssaal

5. 4.–30. 9. 2018

Kurátor / Kurator Jiří Hulák

Žehlička / Bügeleisen ETA 211, návrh / Design Stanislav Lachman

Jedna velká nemocnice. 40 let od uvedení Nemocnice na kraji města / Ein großes Krankenhaus. 40 Jahre Fernsehserie Das Krankenhaus am Rande der Stadt

Retromuseum – Nad schody / Über der Treppe

22. 3.–19. 8. 2018

Kurátorka / Kuratorin Daniela Kramerová

Rok 1968 na Chebsku / Das Jahr 1968 im Egerland

Retromuseum – Nad schody / Über der Treppe

23. 8. 2018–13. 1. 2019

Kurátor / Kurator Miloslav Brož

Vernisáž ve středu 22. srpna v 17.00.

Walter Tichy, Cheb, 1968

Stálé expozice / Dauerausstellungen

Gotika / Gothik

GAVU – 2. patro / 2. Stock

Moderní a současné umění / Moderne und zeitgenössische Kunst

GAVU – 1. patro / 1. Stock

Životní styl a design v ČSSR / Lifestyle und Design in der CSSR

Retromuseum – přízemí / Erdgeschoß

Galerie výtvarného umění v Chebu / Galerie der bildenden Kunst 1

příspěvková organizace Karlovarského kraje
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb
T: +420 354 422 450, F: +420 354 422 163
info@gavu.cz, www.gavu.cz

Retromuseum 2

pobočka Galerie výtvarného umění v Chebu
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 17, 350 02 Cheb
www.retromuseum.cz

Otevřeno / Geöffnet: úterý–neděle / Dienstag–Sonntag 10.00–17.00
Vstupné / Eintritt: 80 Kč; 50 Kč (senioři od 60 let, studenti SŠ a VŠ / Senioren ab 60 Jahre, Studenten, Schüler ab 16 Jahre); 10 Kč (žáci ZŠ, studenti SŠ při kolektivní návštěvě / Schüler bis 15 Jahre); zdarma / frei (děti do 6 let, ZTP, ICOM, RG, UHS / Kinder bis 6 Jahre, Behinderte mit Ausweis, ICOM).
Vstupné zahrnuje návštěvu v řech stálých expozic a výstav jak v Galerii výtvarného umění, tak i v Retromuseu. / Der Eintritt fasst alle dauerhafte und temporäre Ausstellungen sowohl in der Galerie der bildenden Kunst, als auch im Retromuseum um.
Přednášky: 50 Kč, pro členy galerijního klubu zdarma.

Středý v GAVU

Akce se konají vždy ve středu v 17.00, není-li uvedeno jinak.

27. čer	Hugo Steiner-Prag, Za prahem skutečnosti	vernisáž
27. a 28. čer	Mezery v historii (13.00 a 9.00)	symposium
29. čer	ZEB_ONE, Another Yard (v rámci festivalu Graffiti Boom) (pátek)	vernisáž
22. srp	Srpen 1968 na Chebsku	vernisáž
5. zář	Na dosah 3. Současné umění z Lince	vernisáž
12. zář	Richard Biegel, Dějiny evropské architektury	přednáška
19. zář	Michael Zachař, Jaroslav a Karel Špillarovi	přednáška
26. zář	Marcel Fišer, Pop art a jeho české ozvěny	přednáška

V roce 1948 představil na své výstavě v Topičově salonu František Tichý i dva obrazy *Intermezzo* a *Capriccio* ze stejného roku, které spojuje motiv dvojice podobně stylizovaných klaunů, a v katalogu dokonce tvoří sousední položky. Nejspíš díky tomu ve své monografii z roku 1960 František Dvořák chybně publikoval obraz *Capriccio*, který se dnes nachází v soukromé sbírce, jako *Intermezzo* a tento omyl pak přebírali i další autoři. Ale něco podobného se stalo i v případě druhého obrazu *Intermezzo*, který je součástí stálé expozice GAVU Cheb: už při nákupu v roce 1965 byl do sbírek zařazen pod nepřívodním názvem *Romanze*, který mu natrvalo zůstal.

Oběma obrazům předchází několik stejnojmenných prací na papíru, v nichž krystalizoval jejich motiv. Dvě suché jehly *Capriccio* a *Intermezzo* jsou také ve sbírkách galerie. Malá výstava je tedy nejen příležitostí konečně oba názvy obrazů uvést na pravou míru, ale i doložit těsnou obsahovou příbuznost obou skupin, která je v grafikách ještě bližší než ve výsledných obrazech.

Im Jahr 1948 stellte František Tichý in seiner Ausstellung im Topič-Salon auch zwei Gemälde mit dem Titel *Intermezzo* und *Capriccio* aus demselben Jahr aus, die durch das Motiv eines ähnlich stilisierten Clownpaares verbunden sind und im Katalog sogar benachbarte Positionen einnehmen. Wohl aus diesem Grunde publizierte František Dvořák in seiner Monografie aus dem Jahr 1960 das Gemälde *Capriccio*, das sich heute in einer Privatsammlung befindet, irrtümlich als *Intermezzo*, und diesen Irrtum übernahmen dann auch weitere Autoren. Etwas Entsprechendes passierte jedoch auch im Fall des zweiten Gemäldes mit dem Titel *Intermezzo*, das ein Bestandteil der ständigen Ausstellung der Galerie der bildenden Kunst in Eger (GAVU Cheb) ist: Bereits bei seinem Ankauf im Jahr 1965 wurde es in die Sammlung unter dem nicht ursprünglichen Titel *Romanze* aufgenommen, der ihm schon auf Dauer verblieb.

Beiden Gemälden gehen mehrere gleichnamige Arbeiten auf Papier voraus, in denen sich ihr Motiv herauskristallisierte. Zwei Kaltnadelradierungen mit den Titeln *Capriccio* und *Intermezzo* befinden sich auch in den Sammlungen der GAVU. Die kleine Ausstellung bietet also nicht nur die Gelegenheit endlich die beiden Bildtitel auf das rechte Maß zurückzuführen, sondern auch die inhaltliche Verwandtschaft beider Gruppen zu belegen, welche in den Grafiken noch größer ist als in den nach ihnen entstandenen Gemälden.

Od svého začátku Retromuseum systematicky prezentuje podniky socialistické éry, jejichž výrobky představují důležitý příspěvek k designu této epochy. Po Botaně Skuteč, respektive její značce Botas, a Plastimatu Liberec následuje výstava věnovaná elektrospotřebičům Elektro-Praga Hlinsko, od roku 1960 vyráběných pod značkou ETA.

V roce 1943 vznikla v Hlinsku malá firma ESA, která vedle hlavní válečné produkce vyráběla i první elektrospotřebiče – žehličky a vařiče. V únoru 1948 byla znárodněna a začleněna do podniku Elektro-Praga, který se stal monopolním výrobcem elektrospotřebičů pro domácnost. Podnik se neustále rozrůstal a svou produkci úspěšně vyvážel nejen do země RVHP, ale i na západ. Díky tomu byl nucen své výrobky neustále zdokonalovat a obměňovat, což jinak u nás vůbec nebylo běžné. Od poloviny padesátých let také měli velký podíl na návrzích průmysloví výtvarníci. Klíčovou osobností byl Stanislav Lachman, jeden z nejvýznamnějších českých designérů 20. století, který je podepsán pod většinou zdejších výrobků do roku 1989.

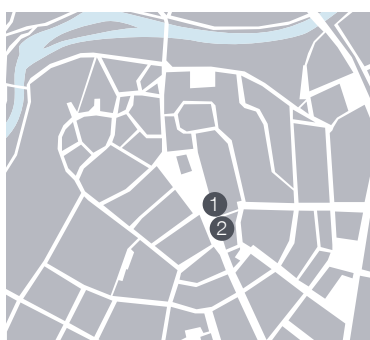
Eine der wesentlichen Linien der Dramaturgie des Retromuseums bilden Ausstellungen, die Unternehmen der sozialistischen Ära gewidmet sind, deren Erzeugnisse einen wichtigen Beitrag zum Design dieser Epoche darstellen. Dieses Mal geht es um Elektrogeräte, die vom Jahr 1960 an in dem Unternehmen Elektro-Praga Hlinsko unter der Marke ETA hergestellt wurden. Das Unternehmen exportierte seine Produkte erfolgreich nicht nur in die Länder des Comecon, sondern auch in den Westen. Aus diesem Grund war es gezwungen seine Produkte ständig zu vervollkommen und zu modifizieren, was ansonsten in der Tschechoslowakei überhaupt nicht üblich war. Die bestimmende Persönlichkeit der Marke ETA war Stanislav Lachman, einer der bedeutendsten tschechischen Designer des 20. Jahrhunderts, der die Gestalt der meisten Staubsauger, Mixer, Bügeleisen und übrigen Produkte bis zum Jahr 1989 entworfen hat.

Před čtyřiceti lety 5. listopadu 1978 z televizních přístrojů poprvé zazněla nezaměnitelná úvodní znělka nejslavnějšího opusu Jaroslava Dietla (1929–1985) *Nemocnice na kraji města*. Původně třináctidílný seriál popisující osudy lékařů a pacientů menší nemocnice fiktivního okresního města Bor byl v porovnání s jeho ostatními seriály nejméně ideologický. Dietl zde úspěšně vytvořil síť uvěřitelných postav, s nimiž bylo možno soucítit, nebo se s nimi dokonce ztotožnit a které se tak pro diváky mohly stát jakousi širší rodinou.

Die Ausstellung erinnert an den 40. Jahrestag der Erstausstrahlung der Kultserie *Das Krankenhaus am Rande der Stadt* und an das Schaffen des Drehbuchautors Jaroslav Dietl (1929–1985). Nach dem Jahr 1968 wurde Dietl zum erfolgreichsten Autor von Fernsehfilmen des Tschechoslowakischen Fernsehens, insbesondere von Serien, die nicht nur in der Tschechoslowakei und in den Staaten des kommunistischen Blocks erfolgreich waren, sondern auch in vielen westlichen Ländern einschließlich der Bundesrepublik Deutschland.

Výstava uspořádaná k 50. výročí ruské okupace v srpnu 1968 představí řadu dobových dokumentů, připomínajících vzrušenou atmosféru té doby, které sesbíral chebský amatérský historik Miloslav Brož. Doplní je autentické fotografie Waltera Ticheho.

Die zum 50. Jahrestag der russischen Okkupation im August 1968 veranstaltete Ausstellung zeigt eine Reihe vom Egerer Hobbyhistoriker gesammelter Zeitdokumente, die an die erregte Atmosphäre jener Zeit erinnern. Ergänzt werden sie durch authentische Fotografien von Walter Tichy.

Výstavní program GAVU Cheb je podpořen z grantového programu MK ČR. Titulní strana / Titelseite: Hugo Steiner-Prag, Stará Praha / Alte Prag, 1938, litografie / Lithographie (výřez / Ausschnitt)